

Formanden:

Ønsker flere at udtale sig? Ønsker hr. Egil Møller ordet? Ja, for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Egil Møller (DF):

Nu kan jeg jo ikke svare på regeringens vegne på det spørgsmål, jeg stillede til regeringen, til erhvervsministeren. Men så vil jeg selvfølgelig tage det til efterretning og lade det tale for sig selv, og i stedet henvende mig til Venstres ordfører, hr. Svend Erik Hovmand, som for ganske kort tid siden heroppefra tordnede mod behandlingen af lovforslaget. Han følte, at det var ganske urimeligt, og så sluttede hr. Svend Erik Hovmand af med at sige: Jamen det er der jo så ikke noget at gøre ved. Det mener jeg der er, hr. Svend Erik Hovmand.

Er Venstres modstand mod lovforslaget så stor, at man vil hjælpe Dansk Folkeparti med at samle de 60 underskrifter, der er nødvendige for at få stoppet dette lovforslag, idet man anmoder om, at lovforslaget bliver sendt til folkeafstemning?

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Må jeg først sige til den socialdemokratiske ordfører, at alle henvendelser gør selvfølgelig indtryk også på Venstre, ingen diskussion om det. Og jeg håber ikke, at den socialdemokratiske ordfører helt har overhørt den debat, der fandt sted her i fredags, for så ville han jo have vidst, at det var et overflødig spørgsmål, han stillede.

Vi tilkendegav meget klart, at vi er imod regeringens forslag. Vi tilkendegav meget klart, at det forslag, som er fremsat af Dansk Folkeparti, jo også er i overensstemmelse med de forslag, vi tidligere har fremsat på det samme område, så derfor kan vi ikke have nogen principiel indvending mod det. Så enkelt er det.

Vi går altså ind for det sidste, og vi går imod det første. Men det ændrer ikke ved, at vi har den grundlæggende omfattelse, at parlamentariske regler skal overholdes. Det skal behandles ordentligt. Vi synes, at det her forslag er blevet jasket igennem, og det vil vi gerne protestere imod. Vi kan ikke gøre nogen indsigelse imod, at der er et flertal i udvalget, der kræver en betænkningssafgivelse, og sådan er det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1 uden for betænkningen af erhvervsministeren (Pia Gjellerup) vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til fornyet behandling i Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Forhandling om redegørelse nr. R 3: Ministeren for nordisk samarbejdes redegørelse af 27. oktober 1999 om det nordiske samarbejde.

(Redegørelsen anmeldt 27/10 99. Redegørelsen givet 27/10 99. Meddelelse om forhandling 27/10 99).

Forhandling**Formanden:**

Forhandlingen er åbnet. Hr. Svend Erik Hovmand har ordet. Vi må vente lidt. I stedet får fru Dorte Bennedsen ordet.

Dorte Bennedsen (S):

Undskyld, hr. formand, men ministeren var lidt hurtigere, end jeg havde forudset.

Jeg vil godt takke ministeren for nordiske anliggender for den redegørelse for det nordiske samarbejde, som vi har fået her.

Fra nytår skal Danmark som bekendt overtage formandskabet i samarbejdet, og som det også fremgår af redegørelsen, vil arbejdsprogrammet for det kommende år i høj grad komme til at dreje sig om de nordiske velfærdsstater.

I den forbindelse er det værd både at notere sig og i øvrigt også takke for ministerens understregning af, at det for det danske formandskab vil være en vigtig opgave også at videreføre de arbejdsopgaver, der er igangsat under tidligere formandskaber, opgaver, som bl.a.

omhandler bæredygtig udvikling, beskæftigelse, børn og unge og informationsteknologi.

Der har indimellem været en tendens til, at formandskabslandet har lagt megen vægt, overordentlig megen vægt, på sit eget arbejdsprogram og noget mindre vægt på forgængerens. Derfor er det godt med en understregning af, at arbejdsopgaver oftest er flerårige, og at de derfor skal videreføres efter de lagte planer.

Den her redegørelse giver uden på nogen måde at gå i detaljer et ganske godt billede af bredden i det nordiske samarbejde. Det er faktisk forbløffende, så meget der kan nås inden for et relativt beskedent budget. Tiden tillader ikke at gå ind på alle enkeltheder, og jeg skal derfor nøjes med at kommentere et par områder, som vi finder væsentlige.

I redegørelsen nævnes sprogfællesskabet som en vigtig faktor for samarbejde og den kulturelle identitet. Det er vi enige i, og vi kan også med ministeren glæde os over den sproginteresse, der som følge af den kommende blomstrer både i Skåne og på Sjælland. Men det er ikke nok. I en så internationalt præget verden som den, vi oplever, er det nødvendigt at understøtte og at hjælpe sprogfællesskabet.

Det kan gøres på mange måder, men det sker nok mest effektivt ved at lade børn og unge opleve, at deres eget sprog faktisk er anvendeligt i Norden, og at man faktisk også er i stand til at forstå, hvad de andre i de øvrige nordiske lande siger til en. Og derfor er det også godt, at Ministerrådet har accepteret Nordisk Råds forslag om et Nordplus-miniprojekt, et udviklingsprogram for folkeskoleelever, i år og næste år som et pilotprojekt, men derefter forhåbentlig permanentgjort i en skala, der kan komme langt flere børn og unge til gode.

Et andet emne, jeg vil berøre kort, er spørgsmålet om et nordisk hjemmemarked. Værdien af et velfungerende nordisk hjemmemarked har vi hørt om, jeg tør roligt sige i årevis. Og nu ligger der altså endnu en rapport, ja, så vidt jeg erindrer, er det fra udenrigshandelsministeren, der har sat den i værk, endnu en rapport, som peger på problemer og begrænsninger for virksomheder, der vil etablere sig på tværs af grænserne. I vores område vil disse problemer og problemer om borgernes fri bevægelighed ikke blive mindre, når vi om et år har den faste forbindelse til Sverige.

Vi er klar over, at det, der står tilbage at løse på dette område, er ganske vanskelige problemer. Men det ville alligevel være befriende,

hvis de nordiske landes regeringer ville tage lidt mere håndfast på dem med henblik på at komme et nordisk hjemmemarked nærmere. Og jeg havde nær sagt, at hvis ikke det kan lade sig gøre, så med henblik på at konstatere, at man på det her felt ikke kan komme nærmere. Det er lidt trættende måske, at det hver gang bliver skubbet over til et spørgsmål om en ny rapport. Jeg tror, vi faktisk stort set ved, hvad der er værd at vide om problemerne på det her område.

Om EU-aktiviteter siges det i redegørelsen, at en systematisk koordinering giver mulighed for at varetage fælles interesser i relation til det europæiske samarbejde. Og specielt om miljøet hedder det, at ifølge miljøstrategien lægger de nordiske lande vægt på at fremme fælles synspunkter på grundlag af et højt ambitionsniveau. Det er jo meget pæne og meget rigtige ord sat ned på papir, men man får desværre af og til det indtryk, at det i praksis kniber gevaldigt med at finde de fælles interesser.

F.eks. kunne man jo i lyset af den sidste tids debat om miljøgarantien have ønsket sig, at Danmark og Sverige fra starten havde været langt bedre til at koordinere deres holdninger på dette felt. Så kan det være, hvis vi ikke lige havde koncentreret os om én del af den og Sverige om en anden del af den, men at vi var gået sammen om det, vi i fællesskab kunne finde vigtigt, at vores indflydelse havde været noget større, end tilfældet nu var.

Målet skal selvfølgelig ikke være, at de nordiske lande skal stå som en ubrydelig blok i EU. Det ville ikke engang være troværdigt. Men der, hvor de langt hen ad vejen har fælles interesser, det er på miljø, på beskæftigelse, forbrugerpolitik osv., burde fleksibiliteten landene imellem være langt større. Simpelt hen fordi det vil give større indflydelse i EU, end hvis vi blot sidder og forsværer hver vores lille Hassan.

Også redegørelsens budgetafsnit skal have et par ord med på vejen. Alt efter temperament kan man beklage eller glæde sig over, at budgetrammen er uforandret til næste år. Glæde sig, fordi det er et tegn på, at tidligere års nedskæringer øjensynlig er stoppet, beklage sig, fordi det ikke giver meget albuering. Det giver begrænsede muligheder for at sætte nye initiativer i gang på områder, hvor der faktisk er et ganske stort behov: miljø, energi, forbrugerområdet, børne- og ungdomsområdet.

Efter vores vurdering er det en noget kortsigtet betragtning partout at ville fastholde bud-

getrammen uændret, for fornuftigt tilrettelagt vil udbygningen af samarbejdet være både en kvalitetsmæssig og en økonomisk fordel for landene. Men vi må jo også erkende, at det for øjeblikket ikke er muligt at få alle fem lande med til en sådan tankegang.

Som bekendt skal budgettet jo så diskuteres på sessionen her om en uges tid, og det er jo ikke nogen hemmelighed, at Nordisk Råd har haft en arbejdsgruppe nedsat til at gå i dybden med budgettet. Jeg vil godt benytte denne anledning til at fremhæve, at efter, jeg tror, man roligt kan sige års konflikter mellem Rådet og Ministerrådet om budgetproceduren, er der nu ved at blive opbygget et konstruktivt samarbejde. Det startede for alvor sidste år, og det er fortsat i år, hvor vi oplever, at der i selve budgetudspillet i højere grad er taget hensyn til Rådets rekommandationer og ønsker, ligesom der i hele forløbet har været en langt større åbenhed over for at give relevante oplysninger, som bidrager til gennemsigtighed og oversigt.

Som det fremgår af Præsidiets betænkning, er det ikke de helt store ændringsforslag, Rådet kommer med. Men de vedrører bl.a. børne- og ungdomsområdet, hvor budgetudkastet foreslog, at den prisværdige udbygning af Nordplus-miniprojektet skulle finansieres ved nedskæringer på andre skole- og ungdomsudviklingsprogrammer. Det svarer jo sådan stort set til at fodre hunden med dens egen hale og derefter bede den om at logre. Og det fandt vi ikke var nogen god idé, så dér er vi kommet med ændringsforslag.

Vi har også ønsket at sikre den nordiske biblioteksuge, som uden sammenligning er den største folkelige nordiske manifestation i de senere år. Det drejer sig jo om, at henvend 2.000 biblioteker i løbet af en uge i november samler omkring 100.000 mennesker omkring nordisk litteratur. Det har vi også ønsket sikret ved ændringsforslag. Også på nærområdet, hvor ikke mindst miljøindsatsen foreslås forøget.

Som sagt er ændringerne måske ikke så store, men de er vigtige, fordi de vedrører de unge og det folkelige Norden, som ikke må glemmes i iveren efter samarbejdet om forskning og energi og miljø, og hvad det ellers kan være. Det, som gør nordisk samarbejde unikt, er jo netop, at det hviler på et folkeligt ønske om og en folkelig forståelse for fællesskabet. Derfor håber vi også, at Ministerrådet er indstillet på at acceptere vores ændringer på dette område.

Jeg vil godt komme med nogle slutbemærkninger i forbindelse med ministerens betragtninger om det fremtidige nordiske samarbejde. Vi glæder os over, at ministeren og Ministerrådet har nedsat en arbejdsgruppe, en vismandsgruppe, som skal give sit bud på det fremtidige samarbejde, og specielt er vi i øvrigt glade for, at gruppen ikke kun skal rapportere til det politiske niveau, men generelt lægge op til debat med nordiske borgere.

Vi skal passe på i det nordiske samarbejde. Den sidste reform, vi lavede, gik på nødvendige ændringer. Men vi står med en risiko for, at i forhold til det hidtidige samarbejde, der er opnået, hvor der var opnået resultater, som var oplagte og nemme i den forstand, at der stort set var en bred politisk opbakning til dem, står vi nu over for en række problemer, som er langt vanskeligere, enten fordi der ikke er så bred politisk enighed, eller fordi de fem lande ikke er lige villige til at bidrage til løsningerne. Og i den situation kan det være en fristelse at bagatellisere de interne nordiske problemer og i stedet for kaste sig over de mere eksterne opgaver uden for Norden.

Det nordiske samarbejde må aldrig blive sig selv nok. Det skal altid have den internationale dimension i sig. Men vi må ikke glemme, at basis for at kunne gøre en indsats uden for Norden er, at vi også er i stand til at løse vores fælles problemer. Det kræver en gennemtænkt balance mellem det interne og det eksterne nordiske samarbejde. Derfor ser vi frem til det bud, som også denne vismandsgruppe kan komme med.

Svend Erik Hovmand (V):

For mindre end 2 uger siden, den 20. oktober, standsede for første gang en bus ved en helt ny busholdeplads lige ved Tiergarten i Berlin.

»Nordische Botschaften«, sagde chaufføren, vel vidende at Berlins nyeste trafikinstallation var placeret ved siden af det fælles nordiske ambassadekompleks som det seneste eksempel på nordisk samarbejde.

Indvielsen, der blev en enorm mediebegivenhed, og som efterfølgende tiltrak sig mange tusinde berlineres opmærksomhed, var en manifestation, som viste, at de nordiske lande kan meget i samarbejde.

Om kort tid etableres et formaliseret samarbejde mellem børserne i København, Stockholm og Oslo. Fra sidelinjen følger den islandske børs opmærksomt udviklingen og overvejer at indgå

i samarbejdet, ligesom de tre baltiske landes børsbestyrelser allerede har givet grønt lys for forhandlingerne om samarbejdet. Ét enkelt IT-system vil afløse 13 forældede systemer for handel med obligationer, aktier, futures osv. Et nyt eksempel på et nordisk grænseoverskridende initiativ vil være en realitet. Og vi vil se mange flere af den slags initiativer i fremtiden, hvis vi selv vil.

De nordiske landes samarbejde kan udvikle sig både internt, som Øresundsregionen er et godt eksempel på, og i forhold til Nordens nær-områder, som den nordlige dimension er et godt eksempel på.

Vi har i dag fået regeringens redegørelse for det nordiske samarbejde. Det er en udmærket beretning for årets aktiviteter og for virksomheden i det hele taget. Den takker vi for, men ser så i øvrigt frem til, hvad regeringen har at byde på. – Jeg ved ikke, om jeg må tiltrække mig den gode samarbejdsministers opmærksomhed.

Det, vi gør, er, at vi ser frem til, hvad regeringen så i øvrigt har at byde på, når den om få dage fremlægger sit eget arbejdsprogram for den kommende sæson. Jeg vil håbe, at det indeholder meget mere dynamik, meget mere initiativ, meget mere vision, end regeringen i øjeblikket udviser på det nordiske område.

Efter Venstres opfattelse er der netop nu mere end nogen sinde i de senere år mulighed for, at de nordiske lande kan gøre sig gældende både indadtil og i forhold til vores nærområder. Og i den forbindelse også ganske særlige muligheder for at Danmark skal gøre sig gældende, muligheder, som efter vores opfattelse har været forsømt af den danske regering, mens den finske og den svenske regering absolut ikke har holdt sig tilbage fra at få deres andel af udviklingen.

Østersøområdet er det største vækstområde i Europa i dag. Vi oplever en udvikling, der kan lede tankerne hen på Hansestædernes renaissance, men uden tysk dominans som dengang for 600-700 år siden. Det giver øget samhandel, det giver behov for ny infrastruktur. Det skal jeg senere vende tilbage til. Men det giver først og fremmest vigtige muligheder for, at de nordiske lande sammen med de andre Østersølande kan bidrage til at sikre freden og stabiliteten i vores region af verden.

Derfor er den såkaldte nordlige dimension, som inddrager landene på begge sider af det gamle jerntæppe, et meget, meget vigtigt initiativ. Det er som bekendt en helt ny og fredsbæ-

varende dimension af EU-samarbejdet, men det er også en helt naturlig del af Nordisk Råds samarbejde, og der er allerede etableret gode kontakter til de baltiske lande og til bl.a. de russiske nærområder.

Norden, som allerede har vist god inspiration og samarbejde i forhold til de baltiske lande, bør være værktøjet, bør være hovedentreprenøren, når det drejer sig om EU's nordlige dimension.

Hvis vi så ser på de indre anliggender i nordisk sammenhæng, ja, så må vi sige: Lad os dog få nogle konkrete resultater af det nordiske samarbejde. Lad os få nogle konkrete udspil på nogle områder, som alle sammen har afsløret sig i forbindelse med det udredningsarbejde, der har været i forbindelse med en fast forbindelse over Øresund. Lad os få mulighed for at få forhåndsgodkendelse af fusionsmuligheder i erhvervslivet. Lad os få mulighed for at sikre trykthed for arbejdsløshedsunderstøttelse for lønmodtagere i de nordiske lande.

Og hvad med den lønmodtager, som måske opholder sig 4 eller 5 år i Sverige og i øvrigt bor i Danmark? Hvad med hans arbejdsmarkeds-pension? Kan han bare flytte den frem og tilbage? Og kan han få sikkerhed for det? Hvordan med bindende forhåndsbesked omkring skatteforhold? Hvad med arbejdsmarkedsvilkår i det hele taget? Hvordan er det med barselsregler, for nu at nævne en enkelt lille ting?

Hvad med de studerende, som nu får mulighed for at læse dels på Roskilde Universitetscenter, dels på Københavns Universitet, og dels på Lunds Universitet i Sydsverige: Kan man overføre merit? Kan man få overført det, man har beskæftiget sig med på det ene universitet, til det andet universitet? Kan man efter første del uden videre fortsætte med anden del på et andet universitet osv.?

Lad os få nogle konkrete udspil og beslutninger på disse meget vigtige områder.

Jeg synes, det er helt fint, at man har taget initiativ til at nedsætte en vismandsgruppe. Og må jeg i parentes sige, at jeg i øvrigt går ud fra, at partigrupperne i Nordisk Råd inddrages i overvejelserne i denne vismandsgruppe.

Jeg synes, det er meget vigtigt, at vi ikke glemmer andre dele af det nordiske samarbejde. Fru Dorte Bennedsen har været inde på en række af de kulturelle ting, og jeg vil gerne her fremhæve forholdet til Vestnorden, hvor jeg betragter det som utrolig vigtigt, at vi sikrer, at vi ikke skubber dem fra os i vores iver efter at

samarbejde med de østeuropæiske lande og Østersøregionen. Det er kolossalt vigtigt, at vi holder fast i Vestnorden og i den udvikling, der foregår dér. I øvrigt ser jeg for mig, at vi, hvis vi er lidt behændige, faktisk kan knytte dem tættere til EU-samarbejdet i de kommende år.

Men jeg vil godt vende tilbage til spørgsmålet om Østersøen, hvor jeg synes, som jeg allerede har nævnt, at den danske regering faktisk har forsømt nogle muligheder.

Vi har muligheden for at etablere et energisamarbejde, The Baltic Ring, som efterhånden er ved at være en realitet, som kan bruges til at udfase Ignalinaværketovre i Litauen, som jo er meget farligt, i stil med Tjernobylværket.

Vi har muligheden for et miljømæssigt samarbejde. Vi har rent faktisk opfordret regeringen til at gennemføre et forsøgsprojekt i Østersøregionen, joint implementation, handel med miljøkvoter osv.

Vi står nu over for at få en ny samarbejdspartner i EU, nemlig Polen. Polen er et land, der er dobbelt så stort som de nordiske lande tilsammen. Væksten er den største i hele Østeuropa. Men vi er meget uforberedt på samarbejde med Polen. Ikke bare har vi nedlagt trafiklinjer – jeg tænker eksempelvis på den direkte jernbaneforbindelse fra København over Gedser til Berlin, det var selvfølgelig meget betænksomt, få år før Berlin blev hovedstad – men også på andre områder er vi uforberedt, når det drejer sig om Polen. Hvem kan f.eks. tale polsk?

Da muren faldt, havde vi tre danske virksomheder engageret i Polen. Nu har vi vel omkring 300. Dengang havde vi næsten ingen samhandel med Polen. I dag ligger Polen blandt vores 10 vigtigste samhandelspartnere. Når Polen om 3-4 år bliver medlem af EU, vil de være blandt vores 4 eller 5 vigtigste samhandelspartnere. På det tidspunkt var det jo rart, om der var nogle unge mennesker i Danmark, der havde lært sproget, men det er der altså ikke. Der er ikke noget tilbud fra Undervisningsministeriet eller på noget gymnasium om en valgmulighed for at lære polsk. Bare for at nævne dét som eksempel. Der kunne være mange andre eksempler, som viser, at vi i virkeligheden er uforberedt.

Jeg var sammen med den svenske samarbejdsminister for nylig. Han sagde: Ja, vi har lige inviteret 285 polske studenter til Sverige, for at de kan få deres uddannelse i Sverige. Hvorfor har man gjort det i Sverige? Ja, det er da selvfølgelig, fordi man ser muligheden for et

samarbejde over Østersøen. Og sådan synes jeg også den danske regering burde have gjort. Vi burde have tænkt meget mere på mulighederne for samarbejde med de nye lande, for ellers ender det med, at svenskerne og finnerne løber med det hele.

Jeg vil gerne afslutningsvis sige tak til ministeren, ikke bare for redegørelsen, men også for samarbejdet. Den danske delegation har nydt og nyder fortsat at have en minister, der brænder for en sag, vi er fælles om.

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Det var hr. Svend Erik Hovmands bemærkning om genåbning af ruten Gedser-Berlin, der kaldte mig herop.

Det er jo sådan, at hr. Svend Erik Hovmand og andre her i Folketinget har lavet et alternativt flertal, der faktisk går ind for, at man genopretter den rute. Det skal bare være en appel til hr. Svend Erik Hovmand om så også i rammeaftaleforhandlingerne at finde pengene til genåbningen af ruten.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Det er jo slet ikke dér, problemet ligger. Vi kan sagtens få den rute op at stå. Vi behøver ikke at starte i mercedesklassen, men vi kan sagtens få den etableret, og der er også stor interesse for det.

Jeg havde lejlighed til i forbindelse med åbningen af ambassaden i Berlin at have et møde med overborgmesteren i Berlin om det spørgsmål. Han kunne vise mig nogle tal, som viser, at behovet for denne her rute er stigende, og der er et klart ønske hos bystyret i Berlin om at få den åbnet. Der er et klart ønske hos den københavnske overborgmester om at få den åbnet. Der er i det hele taget, også i den brede befolkning, stor interesse for at få genåbnet den her rute.

Det eneste sted, vi har et problem, og det siger jeg til den radikale ordfører, er i regeringen, og derfor er den største opgave faktisk den, som fru Vibeke Peschardt kan bidrage med at løse, nemlig at overbevise trafikministeren om denne sag.

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Vel vidende, at det her ikke er en trafikdebat, vil jeg bare sige til hr. Svend Erik Hovmand:

Tror hr. Svend Erik Hovmand ikke, at det koster noget at få en jernbanefærge til at sejle dér, hvor der i dag sejler en hurtigfærge? Det tror jeg faktisk. Det er en underskudsforretning at besejle den rute, og derfor er den inddraget, muligvis forkert, det er jeg ikke engang uenig i, men den er der i hvert fald ikke nu, og det koster en hel del penge at åbne den igen.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Ja, det skal være den sidste bemærkning om den her sag, for det skal ikke handle om trafik. Det er den nordiske sag faktisk for vigtig til.

Jeg vil bare sige til fru Vibeke Peschardt, at selvfølgelig koster det noget. Det er da klart. Man behøver ikke at have en jernbanefærge. Man kan bare have et tog, der kører til Gedser, og så kan man have et andet tog, der kører passagererne videre fra den tyske kyst og ned til Berlin. Det kan sagtens arrangeres som en start, indtil man får en jernbanefærge.

Men som sagt, det er ikke pengene, der er problemet. Det er viljen. Og jeg synes altså, at det ville være helt oplagt at få genåbnet en rute mellem de to metropoler.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Kaj Ikast som ordfører.

Kaj Ikast (KF):

Jeg vil gerne sige til samarbejdsministeren, at hun i hvert fald ikke er fyldt med pral. Når jeg læser denne rapport og efter at have siddet i præsidiets det sidste år, synes jeg faktisk, der er sket meget mere. Jeg synes, der har været virkelig dynamik i det nordiske samarbejde, som ikke helt fremgår af rapporten. Det skal det måske heller ikke, men så kan det jo komme frem i debatten i den kommende uge oppe i Stockholm. Men jeg takker for rapporten. Jeg synes, den er meget positiv, men den er i hvert fald ikke overdrevet.

Jeg vil gerne starte med det sidste. Det er vel en af de største dage i Nordisk Råds historie, det, der skete i sidste uge i Berlin med åbningen af en fælles ambassade. Jeg er enig med Berlins overborgmester, som kalder den »Europas port til Norden«. Det kan vi vel ikke formulere ret meget bedre. Jeg synes, det er et meget stort skridt, ministrene i fællesskab har været med til at tage, og som er støttet af de forskellige parlamentter, at vi får denne ambassade i Berlin

med dens betydning for den øvrige del af verden.

Jeg vil gerne sige som en af dem, der var med til indvielsen, at jeg vil håbe, vi kan lave det i andre verdensdele på samme måde og markere det nordiske sammenhold på en så flot og så elegant måde. Nu tænker jeg ikke alene på den danske ambassades placering. Den er jo meget flot dernede også i forhold til de andre. Det behøver den ikke altid at være, men det er tanken i det hele; det sammenspil, som de fem lande viser over for den øvrige del af verden, har jo virkelig bragt det nordiske samarbejde på alles læber, og jeg tror, jeg kan sige, der var vel de første 30 eller 40 nyhedsbureauer i Europa, der havde det som hovedhistorie. Og det skal vi nok glæde os over.

Men der er også andre ting, synes jeg, i det nordiske samarbejde, vi kan glæde os over. For netop i den udvikling, der er foregået de sidste år – jeg tænker ikke mindst på det udenrigspolitiske og det forsvarspolitiske samarbejde inden for sikkerheden i Europa – har vi jo nok fået bevis for, at det nordiske har været det bærende element i det arktiske samarbejde, i samarbejdet med Rusland og med Baltikum. Områder, som er sårbare, områder, som er følelseladede, og er svære for storstaterne at forhandle med på samme måde.

Jeg synes, at en del af de konferencer, vi har haft, har givet et fantastisk udbytte, og jeg synes, at vi kan være stolte af, at Norden har båret sin del af det fredsbevarende arbejde mod Øst, og det sammenspil med Baltikum, med Sankt Petersborg, med Kaliningrad, med Murmansk-området, som har været på tale, har jo netop været et skridt i den rigtige retning og har været med til at holde Rusland tilbage som aggressor.

Jeg vil også gerne trække Øresundsforbindelsen frem, ikke som bro betragtet, men området som en metropol i Skandinavien i sammenspillet mellem Lund, Malmø, København og Roskilde, det fjerdestørste uddannelsescenter på højt niveau, der findes i verden. Nr. 1 er London, nr. 2 er Paris, nr. 3 er Moskva, og nr. 4 er Øresundsområdet.

Det er ikke noget, vi normalt går og tænker på, men det vil jo give et enormt sammenspil i Skandinavien, at vi har en metropol på størrelse med Berlin. Den er større uddannelsesmæssigt set end Frankfurt og alle de andre store steder, vi har, ud over dem, der er nævnt.

Det vil give en ændring i samspillet, javel, men jeg tror, Nordnen får glæde af det, og jeg tror også, den øvrige del af verden får glæde af, at der er en metropol i Skandinavien, der kan trække de erhvervsmæssige interesser til området. Men også sprogligt vil det være et knudepunkt, som folk kan forstå.

Jeg synes, at det arbejde, der er gjort i Østersrådet, og hele det arbejde, som også ministrene har gjort i Østersområdet, har været fantastisk. Jeg synes, arbejdet med Polens overgang til NATO og hele det besøg, vi havde med Præsidiets i Polen, den nordiske dimensions diskussioner, har haft en meget positiv effekt i samarbejdet, som vi roligt kan fortsætte med, og jeg ser faktisk hen til, at man under det danske formandskab kan fortsætte med det.

Jeg vil også gerne trække en ting frem, som ingen, hverken fru Dorte Bennedsen eller hr. Svend Erik Hovmand, beskæftigede sig særlig meget med.

Jeg er enig i det kulturelle og mange andre ting, der blev sagt af de to ordførere, men jeg vil trække nogle ganske enkelte ting frem. Jeg synes, de fredsbevarende øvelser, der holdes med FN-styrker i de forskellige lande, er et stort spring. Det kan vi være meget stolte af, at vi har fået gennemført. At vi inden for Ministerrådet har kunnet holde det sammen med hensyn til udtagelse af observatører til Kosovo er beundringsværdigt, at man kan stille de samme krav og kan samarbejde nogenlunde på samme sprog og dermed være en værdig repræsentant både over for FN og NATO og andre enheder, at vi står sammen og kan præstere og jo er de lande, der her i verden har den største ekspertise med de fredsbevarende operationer.

Vi må jo sige, de nordiske lande har været med siden Koreakrigen, siden hele udviklingen i Afrika, i Mellemosten og nu i det baltiske område, således at den største erfaring jo findes i de fire lande: Finland, Sverige, Norge og Danmark inden for FN's fredsbevarende missioner. At denne store ekspertise ikke går til spilde, er jeg den udvikling, der har været i Ministerrådet, meget taknemmelig for.

Jeg vil gerne sige, at Det Konservative Folkeparti ser frem til det danske formandskab med stor optimisme. Jeg mener, at Nordisk Råd har udført et betydeligt bedre arbejde, end det fremgår af aviserne. Jeg synes, den danske presse svigter Det Nordiske Råds samarbejde.

Når man ser på mange af de artikler, der kommer i de andre lande, er de meget mere positive over for det arbejde, der foregår. Men resultaterne synes jeg har været eventyrlig store, og de har ikke mindst haft udspring fra det danske område.

Kristen Touborg (SF):

Jeg vil godt starte med at sige tak til ministeren for redegørelsen om det nordiske samarbejde, hvor vi blev præsenteret for stort og småt på området.

Jeg kunne måske godt have tænkt mig, at ministeren i lidt højere grad kunne have løftet sløret for indholdet af det danske formandskabsprogram for år 2000. Det ville have været relevant at inddrage i diskussionen her i dag. Temaet kender vi godt: de nordiske velfærdsstater. Men det kan dække over mange forskellige relevante problemstillinger.

Den nye struktur i Nordisk Råd, som nu er helt gennemført, er ikke den mest hensigtsmæssige på alle områder. Den geografiske opdeling kan medføre problemer med ansvarsfordeling og overlappning. Det kan indimellem være et problem, at EU-spørgsmål bliver henvist til Europaudvalget, da EU jo også berører de andre områder, som Nordisk Råd arbejder med.

Alligevel er det for tidligt at starte en ny reform nu. Det er langt vigtigere at prioritere arbejdet bedre og mere effektivt for derigennem at styrke det nordiske samarbejde yderligere.

Det er fortsat Nordensøjlen, som fylder mest i budgettet. Men der har dog vist sig et politisk ønske om at opprioritere nærområdearbejdet i fremtiden, og det støtter SF varmt, og vi mener navnlig, at østersøsamrådet bør opprioriteres i fremtiden.

SF ønsker et styrket samarbejde omkring Østersøen, bl.a. fordi det er vigtigt at styrke samarbejdet med lande uden for EU. De fleste af landene er på vej ind i EU, og her kan vi føre en diskussion og hjælpe landene til tættere forbindelse med landene i Vesteuropa. Og ikke mindst af hensyn til Rusland, som jo ikke kommer med i EU, i hvert fald ikke inden for overskuelig fremtid, er det vigtigt at have en dialog med landet ad mange kanaler. Rusland er fortsat en central aktør i Europa, og selv om der er al mulig grund til at kritisere f.eks. deres nuværende indsats i Tjetjenien, er det farligt at isolere Rusland fra det europæiske samarbejde.

I den forbindelse kunne det vel være et relevant spørgsmål, om menneskerettigheder og

minoritetsrettigheder kom til at spille en lidt større rolle i nærområdesamarbejdet. Det er relevant i forhold til Rusland, men også i forhold til de baltiske lande.

SF ønsker også at styrke Nordsøsamarbejds Sekretariats funktion, men det er vel at mærke ikke, fordi der skal arrangeres mange nye møder for politikere og embedsmænd, men for at styrke den folkelige dimension i Østersøområdet. Borgernes samarbejde er det nordiske samarbejdes styrke, og det kan også blive østersø-samarbejdets styrke.

EU spiller naturligvis en langt større rolle inden for det nordiske samarbejde efter Sveriges og Finlands indtræden. Tæt koordinering inden for Norden er vigtig, navnlig inden for områderne miljø, energi og forbrugerbeskyttelse, hvor de nordiske lande bør udbygge samarbejdet og sammen præge EU's politik på området til gavn for forbrugerne og miljøet. Det nordiske Svanemærke er et eksempel på et nordisk initiativ, som det europæiske samarbejde med fordel kunne tage ved lære af.

Endelig vil jeg inddrage et helt nyt område i debatten, nemlig spørgsmålet om flygtninge og indvandrere i de nordiske lande. Norden kunne samarbejde mere f.eks. omkring integration på arbejdsmarkedet og i samfundet generelt. I alt for høj grad drejer debatten om flygtninge sig mere om at forhindre flygtningene i at komme ind end om, hvordan man fører en anstændig flygtningepolitik. En flygtningepolitik, som håndterer de konkrete problemer, i stedet for at landene hele tiden venter på hinanden, for så sker der ikke rigtig noget som helst. En flygtningepolitik, hvor de enkelte lande forpligter sig til at tage et antal flygtninge hvert år og tilbyde dem beskyttelse under rimelige vilkår.

Under krigen i Kosovo så vi, ligesom med Bosnien i sin tid, hvordan flere af de europæiske lande forsøgte med stor kraft at undgå at tage flygtninge eller i al fald kun tage meget få af flygtningene, mennesker, som vel at mærke flygtede fra en europæisk konflikt. Hvis det ikke skal gentage sig, er der behov for, at mindst ét land – og helst flere – går sammen og viser vejen. Her finder SF, der er en oplagt opgave for de nordiske lande.

Aase D. Madsen (DF):

Jeg vil gerne takke ministeren for den kortfattede redegørelse. I det sidste stykke tid har jeg bekymret set på stablen af det materiale, der har vokset og vokset på mit skrivebord dag

efter dag. Det er derfor utroligt, at en redegørelse kan koges ned til kun 8 sider, men det er jo altså lykkedes.

Når man ser mængden af de forskellige mærkesager, som er iværksat under de forrige formandskaber, og de nye, som kommer til – man lægger så at sige lag på lag – så melder tanken sig, om ikke Nordisk Råd har alt for mange skud i bøssen, og at man derved taber det oprindelige mål med Nordisk Råd af syne.

Når det er sagt, kan Dansk Folkeparti i øvrigt erklære sig tilfreds med, at det danske formandsprogram for det næste år skal dreje sig om de nordiske velfærdsstater. Det er en meget spændende dagsorden, der er sat her, og som nok skal få afdækket de mange forskelligheder, der ligger på dette område, og få dem frem i lyset.

Fra Dansk Folkepartis side så vi gerne en udvikling hen imod et meget tættere samarbejde mellem Sverige, Norge, Danmark, Island og Finland. Det er økonomisk stærke lande, som tilsammen kan mønstre 24 mio. mennesker, som stort set forstår hinandens sprog, har samme livsopfattelse, som lever et ikkekorrupt dagligliv og som nærer tillid til hinanden. En verden til forskel fra det virvar, der hersker i Den Europæiske Union.

Det kunne være interessant at gå ud og spørge folk på gaden i Norden, om de føler sig mest som nordboere, eller om de føler sig mest som europæere. Jeg tror næsten, jeg kan forudsige resultatet af den undersøgelse.

Dansk Folkeparti er ikke i tvivl om, at den kommende Øresundsbro nu skal stå sin prøve med hensyn til de nye perspektiver, der forhåbentlig åbner sig i et tættere dansksvensk samarbejde på alle områder. Derfor var jeg meget skuffet, da jeg så debatten om lukkeloven. Her havde vi netop et dansksvensk samarbejde, som kunne bevise, at her gør vi noget, her tager vi nogle fælles tiltag. Men det lykkedes desværre ikke.

Jeg kan i øvrigt nævne, at jeg hver onsdag morgen kan glæde mig over de fælles regionale udsendelser mellem Københavns Radio og Radio Malmøhus. Dette er et eksempel på et godt nordisk samarbejde på et gedigent græsrodsplan. Det føles vedkommende for de mange tusinde borgere, der lytter, og det giver mere nordisk forståelse end mange af de fine, dyre og elitære rekommandationer, der arbejdes med i Nordisk Råds regi.

Med hensyn til Nærområdeudvalget lægger Dansk Folkeparti vægt på det meget store aktivitetsniveau, der er i forbindelse med de baltiske lande og de russiske nærområder, bl.a. med hensyn til samarbejdet om demokratiudviklingen. De russiske parlamentarikere har da også givet udtryk for, at de vil udnytte de erfaringer, de har fået fra Norden, i lovgivningsarbejdet i deres eget land, og det er et eksempel på et værdifuldt stykke nordisk arbejde, som har givet resultater.

Med hensyn til energi- og miljøområdet ser Dansk Folkeparti meget positivt på de tiltag, der kommer i den kommende tid, bl.a. med hensyn til CO₂-kvoter, med hensyn til joint implementation, og hvad der ligger i det. En nordisk harmonisering på dette område er meget, meget væsentlig. Dansk energipolitik ligger jo ligesom i øjeblikket under en osteklokke, hvor man meget nødtigt ser, at man kommer op på et niveau med hensyn til forskellige tiltag, og hvor det på en eller anden måde kan skade dansk miljøpolitik, som den føres i øjeblikket.

Jeg er i øvrigt enig med ministeren, der gerne ser overflytning af bevillinger til miljø- og energiformål, ikke mindst i det kæmpebehov, der er for at få nedbragt forureningen i Østersøregionernes energiproduktion. Det er dog ikke hvide elefanter i form af vindmøller, der er brug for, men f.eks. er en udbygning på kraftvarmeområdet meget mere relevant, mener Dansk Folkeparti.

Nordisk Ministerråd har oprettet en tænketank. Den har fået opgaven at revurdere, hvordan det nordiske samarbejde fremover skal fungere, og nu refererer jeg: Tænketanken skal dog ikke opfattes som de sidste krampetrækninger, siger stabsrådgiver i Nordisk Råd Niels Refslund, der forsigtigt fortsætter: Vi leder ikke med lys og lygte efter en berettigelse for det nordiske samarbejde. Og det er udtalt til Aktuelt den 3. juli 1999.

Om Nordisk Råd har sin berettigelse set i forhold til EU, er netop det, jeg lægger vægt på i mine indledende bemærkninger. Dansk Folkeparti er derfor meget tilfreds med, at alle stene nu bliver vendt, og at slutresultatet forhåbentlig bliver et styrket og tættere samarbejde i Norden.

Vibeke Peschardt (RV):

Det er en god tradition, som de fleste parlamentarikere her er glade for, at vi ved den her redegørelse fra samarbejdsministeren får mulig-

hed for at drøfte Nordisk Råds udvikling inden den årlige session. Hvad er der sket i det år, der er gået? Hvad skal der ske næste år? Og hvad skal der ske på lang sigt?

Vi har nu haft flere år til at vænne os til Rådets samarbejdsformer med den nye slanke struktur, og jeg synes, der er grund til at hæfte sig ved flere ting.

For det første synes jeg, man kan se på, at i de nordiske samarbejder er opstået nogle vigtige nordiske rutiner, som vi mener har direkte rodder i det nordiske samarbejde eller det samarbejde, der foregår i Nordisk Råd. Jeg vil her, og det er, fordi jeg sidder i Nordisk Råds Europaudvalg, nævne europasamarbejdet, hvor EU-sager er blevet et fast dagsordenspunkt såvel på ministermøder for nordiske ministre som – og det er ikke mindst lige så vigtigt – på møder på embedsmandsniveau, som er meget vigtige for den kontinuitet og den rutine, der er i hele samarbejdet, både i Norden og i EU.

De nordiske lande har ved deres aktive indsats vist, at man kunne få sat beskæftigelsen f.eks. på dagsordenen i EU, og at vi kunne få EU til at lytte og vende blikket mod nord, når det handler om bl.a. bekæmpelse af arbejdsløsheden i Europa. De små lande kan noget, og når man kan noget, er det en god idé at blive endnu bedre til det.

Europasamarbejdet i Norden er under stadig udvikling. Det seneste smukke eksempel, som også hr. Kaj Ikast nævnte, er det fællesnordiske ambassadesamarbejde på én adresse i Berlin, en by, der må forventes at blive den nye store og meget indflydelsesrige metropol i vores del af verden.

Et område, hvor Nordisk Råds Europaudvalg har forsøgt at sætte nogle spor med en aktiv indsats, er forbrugerbeskyttelsesområdet. Den nye Europa-Kommission har, måske ikke inspireret af Nordisk Råd, men den har i hvert fald lagt op til en skærpet fødevarerlovgivning i EU, antagelig på baggrund af de mange skandaler: kogalskab, dioxin og slam i dyrefoder, antibiotiske vækstfremmere osv. Det er vigtigt, at de nordiske lande, også Nordisk Råd, i fællesskab finder fodslag til at drive den slags sager i den rigtige retning. Heldigvis er der kraftige forbrugerinteresser i det her. Veloplyste forbrugere er de vigtigste forbundsfæller, man kan have i denne sammenhæng.

Kernen i det nordiske samarbejde er imidlertid de nordiske sprog, den nordiske kultur imellem de nordiske lande. Det er kernen, og

det er hovedprioriteringen i samarbejdet. Sprog og kultursamarbejdet er det bærende, og som område får det også tildelt den del af midlerne, man nu har besluttet sig for at afsætte til det.

Man kan jo spørge, om det er nok. Jeg har ikke svaret på det, men hvis der skulle sættes ekstra ind, skulle et lille ønske fra mig være, at man særlig koncentrerer sig om det, man er begyndt på, nemlig udvekslingsprogrammer for ungdommen. Rent sprogmæssigt tror jeg, at det er en meget vigtig og god måde at lære hinandens sprog at kende på.

Ministeren nævner i sin redegørelse Øresundssamarbejdet, der jo i de kommende år får et voldsomt løft på grund af Øresundsforbindelsen, der åbner næste år den 1. juli. Det er jo ikke et nordisk projekt, det er et rent dansk-svensk projekt, som vi alle venter os en del af, og vi er selvfølgelig også spændte på, hvordan de integratorer, der skal til, kan blive sat i værk.

Her kunne det nordiske samarbejde godt være en løftestang. Jeg tænker på, at vi måske kommer til at diskutere fælles skatteregler med svenskerne. Jeg ved, at turisthvervet har været fremme.

Til gengæld vil jeg sige til fru Aase D. Madson: Lukkeloven tror jeg ikke er interessant at diskutere i denne sammenhæng. Jeg tror trods alt ikke, folk tager til Sverige for at købe ind om søndagen, når de skal betale 250 kr. hver vej, men det kan man jo så diskutere i en anden sammenhæng.

Men alle de her ting skal vi så drøfte i de kommende år på begge sider af Øresund. Det leder mig frem til emnet for det danske formandskab i Nordisk Råd til næste år, hvor man skal drøfte velfærdsstatens fremtid. Nu har vi jo ikke haft lejlighed til hverken at se eller høre, hvad programmet, der bliver lagt frem på sessionen, handler om, men jeg synes i hvert fald, man kan påpege, at de nordiske lande i den måde, de har opbygget deres velfærdssamfund på – med et moderne ord kunne man kalde det kapacitetsofbygge – har meget til fælles.

Vi har også haft en meget stor gensidig inspiration i de nordiske lande, på trods af at forskellighederne er tydelige. Fællestrækkene ved opbygningen af velfærdsstaterne adskiller sig fra den måde, man har valgt at indrette sig på andre steder på det europæiske kontinent.

Hovedeksemplet på det er jo nok forsikringssystemet, som man f.eks. har i Tyskland, kontra den nordiske skattefinansierede model kombi-

neret med den fordelingspolitik og skattepolitik, der ligger i det.

Her i Norden har vi i mange år betragtet den skattefinansierede velfærdsmodel som den rigtige og næsten ultimative måde at indrette sig på. Jeg ved det ikke, men det, jeg tror, vi kommer til at drøfte om velfærdsmodellerne i det nordiske regi, vil f.eks. være sådan noget, som er ens for os. Jeg kender ikke de andre nordiske gældsposter, men jeg kender lidt til vore egne, og vi har i hvert fald fælles demografiske problemer med et stort antal ældre, det vil sige, at pensionssystemer og den type ting kan man komme til at drøfte. Også andre ting har vi tilfælles, opbygget forskelligt, men alligevel efter et bestemt mønster, sådan noget som ligestillingsarbejde osv.

Jeg tror, det bliver en meget spændende øvelse, ikke mindst i partigrupperne, som jo også er en del af den ikke så nye struktur. Det er jo vigtigt, at man i partigruppensamarbejdet får drøftet de her ting og får den gensidige inspiration, der skal til for at løfte den her opgave, som det danske formandskab nu har sat sig.

Til slut vil jeg sige i forbindelse med drøftelserne om velfærdsstaten, at de nordiske lande jo har en ganske fornem konvention, som jeg ikke tror er så agtet, eller så kendt i hvert fald, nemlig den, der hedder den nordiske konvention om social tryghed. Alle, der beskæftiger sig med det her område, burde kende den, for den har i mange år betydet utrolig meget for folk, der flyttede fra det ene nordiske land til det andet. Sammen med pasunionen vil jeg nok sige, at det er den, som har været hovedhjørnestenen.

Når jeg særlig nævner den, er det selvfølgelig, fordi vi skal drøfte velfærdssamfund til næste år, og fordi der også i ministerens redegørelse står, at der kan komme ændringer i det her. Men jeg har ladet mig fortælle – og det kan vi måske så tage op enten i partigrupperne eller på anden vis – at den EU-forordning, som svarer til den nordiske konvention, nemlig 1408, som har en helt anden opbygning, nogle steder i kommunerne fortrænger den nordiske konvention om social tryghed, og det giver faktisk nogle uligheder rundt omkring, som jeg synes man skal kigge på. Det vigtige ved det her er jo i virkeligheden, hvordan borgerne i vores lande får indrettet sig eller har det under de regler, som er vedtaget af det her samarbejde.

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Jeg vil gerne lige sige til fru Peschardt: Jeg nærer ingen illusioner om, at folk hverken fra svensk side tager til Danmark eller fra Danmark tager til Sverige og betaler en dyr billet over broen udelukkende for at handle. Jeg regner med, at de tager det som en oplevelsestur, hvor de så samtidig får det gode med, at de kan handle. Det er jeg slet ikke i tvivl om.

Og i øvrigt hørte jeg under Nordisk Råds session sidste år, jeg tror, det var den svenske handelsminister, som netop diskuterede brotaksterne med vores samordningsministre; der syntes jeg, at bølgerne gik højt. Den svenske minister så netop gerne brotaksterne lavere.

Det kunne jo være, at hvis man havde lavere takster, så ville provenuet blive det samme, fordi der kom mere færdsel mellem de to lande.

Jette Gottlieb (EL):

Med de prioriteringer, der er lagt op til ministerens redegørelse, er der i store træk lagt op til business as usual. Og for så vidt kan det være udmærket, men det rækker jo ikke.

Så ville jeg som sædvanlig kritisere, at søjleopdelingen giver en amputeret debat, og at kultur er noget, man har i Norden, at økonomien hører til i Europa, mens miljøet er noget, man så har eller ikke har især i nærområderne. En politik, der blandt andet fører til, at når man snakker energipolitik, ja, så ender man med at finde de løsninger, der betyder, at man åbner for at handle med CO₂-kvoter med nærområderne med den sikre, men meget farlige såkaldte gevinst, at vi så ikke behøver at gøre noget som helst selv for at sikre og begrænse vores CO₂-griseri i energiproduktionen i Danmark. Og jeg ville som sædvanlig kritisere, at Europaudvalget fortsat eller måske endda i stigende grad arbejder, som om Europa og EU er det samme.

Men lad nu det ligge. Det er en logisk konsekvens af den måde, vores arbejde er opdelt på. Man kan så selvfølgelig håbe, at styrkelsen af partigrupperne kan føre i en modsat retning.

I stedet vil jeg så især knytte an til de afsluttende bemærkninger, som samarbejdsministeren havde. Jeg synes, at samarbejdsministeren har ret i, at der er behov for en debat om form og indhold i det nordiske samarbejde. Det har der været hvert år, men med ændringerne især på den internationale arena, ja, så bliver det mere og mere åbenlyst, at diskussionen må intensiveres. Og derfor er det velkomment, at der

nu bliver nedsat en viis gruppe, der skal komme med et udspil. Det vigtigste er dog, at det ikke fratager os ansvaret fra at komme med input dertil.

Der er vel egentlig to linjer, der kunne tegne sig i sådan en diskussion. Går man ind for et mere forpligtende samarbejde mellem de nordiske lande på større eller mindre områder – det kunne f.eks. være, lad os sige et nordisk-økonomisk fællesmarked, hvor vi aktivt arbejder for at binde landene stærkere sammen økonomisk og arbejdsmarkedsmæssigt og infrastrukturelt – eller Norden som en udenrigspolitisk eller militærpolitisk blok, vi ser for os som et alternativ til NATO og EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik? Eller er det en fælles nordisk forpligtende miljøpolitik eller arbejdsmiljøpolitik, vi snakker om?

Er det nogle af de mere bløde modeller, der i virkeligheden er sagen: Det nordiske samarbejde som en tænketank, hvor nordboere kan inspirere hinanden inden for områder som kultur og undervisning, forskning, miljø, økologi, socialpolitik og arbejdsmarked og sådan nogle ting? Eller Norden som eksempel i international politik, når det gælder selvstyrende områder, beskyttelse af svage grupper, mindretalsrettigheder og den slags? Eller Norden som et eksempel på ligeværdig og grænseoverskridende samarbejde baseret på mellemstatslige aftaler – for mig at se en modsætning til EU's forordninger og direktiver? Eller skulle det være Norden som eksempel på den samarbejdende arbejdsmarkedsmodel, hele aftalesystemet?

Jeg er ikke så meget i tvivl om, at det især er i den mere bløde model, hvor de fleste vil se betydningen af det nordiske samarbejde. Men det betyder jo også, at der er en række områder, som burde være genstand for en øget indholdsmæssig debat i Nordisk Råd.

Et par eksempler på en aktiv og fremadrettet politik i den retning kunne være, at vi f.eks. lægger op til, at Norden skal være fortalere for international lov og ret, at vi lægger ud med, at FN-Pagten skal overholdes, også af USA, at Sikkerhedsrådsresolutioner skal opfyldes, også af Israel, at Norden skal arbejde for at fjerne sølvtæppet i Europa, skellet mellem EU-landene og de ansøgerlande, som eventuelt vil blive lukket ind, og som nogle gerne vil have med i EU på den ene side og så de resterende centrale og østeuropæiske lande på den anden side, at Norden medvirker til, at Europa bliver et helt Europa og ikke et delt, eller at Norden skulle

være laboratorium for udvikling af demokratiet nedefra, græsrodsorganisationer og lokale netværk skulle fremmes, og deres erfaringer spredes både inden for og uden for Norden.

Norden kunne være laboratorium for økologiske og bæredygtige løsninger inden for alle sektorer. Den nordiske arbejdsmarkedsmodel skulle udvikles, så den rummer et egentligt arbejdsmarkedsdemokrati og et arbejdsmiljø, man kan overleve. Norden skulle udvikle en velfærdsmodel, og her er jo et punkt, som kunne knyttes meget nøje sammen med det, som formandskabsprogrammet kunne åbne for, som kunne rumme brugerstyring og værdighed i det sociale system i modsætning til det, jeg opfatter som bureaukratiske og formynderiske og mistroiske modeller, som har været under udbygning i de her år.

Sådan nogle diskussioner får sjældent plads i vores samarbejde.

Den nye eller rettere 5 år gamle struktur giver ikke rigtig mulighed for det, og om det danske formandskabs program vil åbne for det, ja, det kan man ikke vide, men det kunne man jo håbe på, men jeg vil sige, at alt, hvad der peger i retning af en eksistentiel diskussion af det nordiske samarbejde i den kommende periode, vil vi hilse velkommen og deltage aktivt og åbent i.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Jeg tror aldrig, jeg rigtig lærer at forstå Enhedslistens forhold til EU. Det behøver selvfølgelig ikke at være Enhedslistens skyld.

Men kunne jeg ikke få Enhedslistens ordfører, fru Jette Gottlieb, til at forklare noget for mig. Når nu fru Jette Gottlieb her fra talerstolen for et øjeblik siden spørger, om ikke vi kunne få inddraget de nordiske lande i bestræbelserne på at opløse sølvteppet, som hun kalder det, altså skillelinjen mellem de lande, som er eller vil blive medlem af EU, og dem, som står udenfor med næsten trykket flad mod ruden, men som endnu ikke er kommet med, kunne jeg så ikke få fru Jette Gottlieb til at løfte sløret for, hvad det er for en tankegang, man har i Enhedslisten. For lige præcis den nordlige dimension af EU er jo skabt for at løse det problem, som fru Jette Gottlieb peger på, samarbejde over den gamle koldkrigsgrænse, hvor man inddrager de russiske regioner i et samarbejde på tværs af den gamle koldkrigsgrænse.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg tror, at hr. Svend Erik Hovmand overser, at hans projekt sådan set bare er at rykke den grænse længere østpå, for det, han ikke lægger op til, er jo en inddragelse af den del af Europa, der hedder Rusland, Ukraine og Hviderusland i hele den diskussion, og det er jo en af grundene til, at når vi snakker fælles europæiske diskussioner, så snakker vi mellemstatsligt samarbejde, og så bruger vi OSCE som en af de organisationer, som har mulighed for at have et fælles europæisk indhold.

Den mulighed ligger ikke i EU-systemet, fordi EU-systemet jo også lægger op til nogle overstatslige betragtninger, som gør, at når man giver mulighed for optagelse af nye lande, ja, så er det på det eksisterende EU's betingelser.

Men alt det fører jo til en meget lang EU-debat, og det var vel ikke meningen med denne her debat.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Det sidste er jeg fuldstændig enig i. Men hvis fru Jette Gottlieb læser erklæringen fra Köln, hvor EU-landene besluttede sig for, hvordan deres holdning skulle være til spørgsmålet om den nordlige dimension, så ville fru Jette Gottlieb kunne finde ud af, at det, der i virkeligheden er tale om, er, at man inddrager et konkret samarbejde mellem de nordiske lande, Ruslands nærområder, omkring energi, omkring miljø, omkring kriminalitetsbekæmpelse, børn og unge osv., en lang, lang række ting, hvor de nordiske lande kan gøre en fantastisk indsats, ikke mindst på det demokratiske og menneskelige plan.

Hvorfor synes fru Jette Gottlieb ikke, det er en god idé? Er det virkelig sådan, at fru Jette Gottlieb – som den eneste her i salen tror jeg – mener, at det er en dårlig idé?

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Det, hr. Svend Erik Hovmand har forstået, er, at vi synes, det er en vældig god idé, når vi taler om mellemstatsligt samarbejde, men vi synes ikke, det er en vældig god idé, når vi taler om dominans, og det er hele forskellen.

Jann Sjursen (KRF):

Det er vel meget symptomatisk for debatten om det nordiske samarbejde, at det meget hurtigt,

som vi hørte det lige før, bliver til en debat om EU, for og imod, eller til en debat, som vi også hørte det tidligere, om faste forbindelser mellem Danmark og Tyskland.

Hvorom alting er, vil jeg begynde dér, hvor jeg synes at det nordiske samarbejde er bedst og skal være det, nemlig med de forhold, der vedrører det praktiske samarbejde mellem landene.

Eksemplet med det fælles nordiske samarbejde omkring ambassaderne i Berlin er bragt frem flere gange i debatten, og det vil jeg også godt indledningsvis bruge som det bedste og seneste eksempel på, hvor godt det kan blive, når de nordiske lande går sammen i et samarbejde.

Det praktiske samarbejde giver ikke altid de store overskrifter i medierne, men ikke desto mindre er samarbejdet der, og det er for mig at se det vigtigste. Eksemplerne på, at samarbejdet måske så ikke altid fungerer godt nok, er der også. Øresundsbroen – som er blevet til uden Kristeligt Folkepartis stemmer, skal jeg sige, men alligevel – har jo i hvert fald forstærket samarbejdet i hele Ørestadsregionen og har betydning for den, men også for hele Norden. Og i den sammenhæng er det jo, at vi bl.a. støder på nogle af de praktiske problemer, der er i det samarbejde, der så burde være, men som altså ikke er mellem de nordiske lande, i det her tilfælde mellem Danmark og Sverige, det gælder på skatteområdet, det gælder på uddannelsesområdet. I den forstand må vi jo så konstatere, at der fortsat er meget at tage fat på for de nordiske lande, for samarbejdsministrene og Nordisk Ministerråd generelt og selvfølgelig også for Nordisk Råd.

I forhold til samarbejdsministerens redegørelse fra sidste år synes jeg, det er glædeligt i år at kunne konstatere også i forhold til den redegørelse, som ministeren har fremlagt – og den takker jeg for – at vi nu har fået igangsat Nordplus-miniprojektet. Det var jo et af de temaer, som var meget oppe i debatten sidste år, og også det er for mig at se et af de meget konkrete eksempler på, hvordan det praktiske samarbejde i Norden kan og skal fungere, og hvor vi trækker på det, som er den fælles styrke, nemlig den kulturelle udveksling, på det, at vi også i den forbindelse lærer hinandens sprog bedre at kende.

Jeg er også glad for, at ministeren i sin redegørelse omtaler frivillighedssektoren. Det er et spørgsmål, som Nordisk Ministerråd, men også

Nordisk Råd har været meget optaget af siden sidste session. Jeg tror, at netop det engagement, vi oplever i Nordisk Råd på de her områder, skyldes, at vi jo her finder nogle af vores fælles kulturelle rødder inden for det nordiske samarbejde. Det er en af styrkepositionerne. Det er et af de områder, som vi i fællesskab kan og skal udvikle i de kommende år. Derfor er jeg glad for, at det har fundet plads i ministerens redegørelse.

I forhold til afsnittet i redegørelsen om nær-områderne, hvor regeringen lægger op til, at der skal satses på Kaliningrad, vil jeg sige, at jeg er enig i den prioritering. Jeg mener også, at det er vigtigt, at vi går videre på den front dér, og derfor vil jeg da også godt høre, hvordan regeringen forestiller sig at Norden skal blive mere synlig i Kaliningrad. Vi forestiller os i hvert fald fra Kristeligt Folkepartis side, at det må være et af de næste steder, hvor man opretter et egentligt informationskontor eller i hvert fald en informationsenhed, for at Norden dér kan blive mere synlig.

Ministeren er i sin redegørelse til sidst inde på fremtiden for det nordiske samarbejde. Kristeligt Folkeparti er enig med regeringen i, at det allerede nu er nødvendigt at overveje, om det nordiske samarbejde har fundet sin rette form og sit rette indhold. Der skete ændringer 5 år tilbage, som på nogle punkter har styrket det nordiske samarbejde, men på andre punkter måske ikke helt har levet op til det, som vi forventede. I hvert fald synes jeg, at der for Nordisk Råds vedkommende er grund til at sige, at den orientering, der er set i Nordisk Råd i retning af mere partigruppeorientering, ikke entydigt kan siges at have ført til en større grad af politisering i Nordisk Råd, og det er jo på sin vis paradoksalt, at det ikke er sket, for det var jo målet med partigruppeorienteringen. Det er en skam, for Nordisk Råd bør være en platform først og fremmest for politiske debatter mere end debatter om, hvordan vi flytter nogle få kroner i budgettet, selv om det er i tusind-kronerstørrelse.

Jeg ser frem til, at regeringen fremlægger et formandskabsprogram. Jeg forstod, at et væsentligt omdrejningspunkt i den sammenhæng vil være en diskussion om velfærdssamfundet fremover. Jeg synes, det er et rigtigt og velvalgt tema fra regeringens side for at sætte sit præg på det, der skal ske, når formandsperioden indledes, og vi ønsker regeringen lykke til med det.

Frank Dahlgaard (UP):

Hvor ville det have været skønt, hvis ministeren for nordisk samarbejde havde lagt samme engagement i det nordiske og her i redegørelsen til Folketinget om det nordiske samarbejde, som hun lægger i spørgsmålet om EU, og at vi skal afskaffe kronen og have euro.

Det er jo en tale, en redegørelse, skrevet til Folketinget af embedsmænd. Det er jo ikke en politiker, der har skrevet det her med engagement og en positiv holdning til tingene. Jeg er enig med den konservative ordfører, hr. Kaj Ikast, som antydede det, og jeg vil sige det endnu kraftigere. Selv om der sker en masse spændende ting ude i Europa eller nede i Europa, som vi efter min mening altovervejende bør være med i, skal man jo ikke glemme sine rødder, skal man ikke glemme sin familie, og man skal ikke glemme, at det er derfra, man kommer, og det ville klæde ministeren, hvis der havde været mere engagement og positivitet i den redegørelse, der ligger for os i dag.

For den nordiske familie har jo lige præcis det, som EU-klubben ikke har, men så gerne ville have: en fælles identitet, sprogligt, historisk, kulturelt, og vi behøver ikke den symbolterror, som omgiver EU, med fælles flag, med pas, der skal have samme farve, og kørekort, der skal ensrettes, og europahymne og alt det dér forlorne, som ikke rigtig fænger i befolkningerne.

Tag bare de nordiske flag: De er forskellige og så alligevel ens med korsets symbol, lige bortset fra Grønland, og det er måske også meget naturligt. Og Norden opfattes udeomkring som en helhed, som en samling af lande, der står hinanden tæt. Det skal vi passe på at vi ikke glemmer herhjemme. Når man kommer sydfra til Nordens landegrænse, det er så ved Kruså, den danske grænse til Tyskland, er det jo ikke bare det danske flag, der vajer. Det er også det svenske og det norske. Det er grænsen til Norden.

Norden er en succes. Jamen så skriv det dog på en eller anden måde i redegørelsen her til Folketinget! Det har været nævnt her af flere ordførere, at de fem nordiske lande har bygget en ambassade, et ambassadekompleks sammen i Berlin, som vil være et af hovedpunkterne i verden fremover, hvor der kommer til at foregå ting. Dér sidder altså fremstående repræsentanter for de nordiske lande i ambassader og arbejder meget tæt sammen. Det vil være naturligt, at disse ambassadører spiser frokost sammen

en gang eller to om ugen og finder ud af at lave fælles tiltag. Det spiller en rolle, at man er tæt på hinanden også fysisk. Det er en succes.

Og så er man ved at bygge Nordens Hus i New York. Det er et tiltag, der kører. Det er noget nyt og også her et brændpunkt eller ikke et brændpunkt, men et spændende centrum i verdenssamfundet, hvor de nordiske lande står sammen.

Af andre succes historier på vej kan nævnes Nordpool, det nordiske elektricitets samarbejde, som startede som et samarbejde mellem Sverige og Norge, men som har bredt sig, og hvor nu også Danmark er koblet på, og, som det blev nævnt af en tidligere ordfører, børssamarbejdet mellem de nordiske børser – Sverige, Danmark, altså Stockholm, København – Helsingfors er interesseret, og Oslo er kommet med. Man fyrede ligefrem børschefen i Oslo, fordi han vendte ryggen til det nordiske, og selv Reykjavik har været interesseret.

Der sker noget. Der er åbnet en tv-kanal i USA, en skandinavisk tv-kanal med 8 timers nordisk tv daglig. Sig ikke, at der ikke sker noget i Norden. Vi har identiteten, og det nordiske samarbejde er ikke passé.

Men det er jo det indtryk, befolkningen får. Og hvorfor får befolkningen det indtryk? Det kunne jo have en sammenhæng med, at der er afsat 81 gange så store beløb til oplysning om det europæiske samarbejde i EU, som der er afsat til det nordiske og de nordiske lande, nøjagtig 81 gange så meget. Og selv om der er flere indbyggere i EU-landene, end der er i de nordiske, så bliver det altså sådan, at hvor der er informationsbeløb, nemlig de 10 mio. kr. i dansk regning, til det nordiske samarbejde, Nordisk Råd og Nordisk ministerråd, når man tager det hele med – det svarer til 43 øre pr. indbygger i Norden – så vil de 810 mio. kr., der er afsat til information eller propaganda om EU, svare til 2 kr. 20 øre pr. indbygger i EU. Det vil sige, at hvis man regner pr. indbygger, er informationsmulighederne, ressourcerne fem gange så store, når det drejer sig om EU, som når det drejer sig om Norden.

Det er nok en hovedforklaring på, at man har det indtryk, at der ikke sker noget i Norden, at det nordiske samarbejde er passé, mens der sker en hel masse i EU. Det gør der også. Der er bøl, og der er ballade, og der er splid, og det er selvfølgelig også en forklaring på, at medierne skriver så meget om det europæiske samarbejde og så lidt om det nordiske.

Men det ville være velgørende, hvis ministeren tog de ting op, og heri skal også ligge en opfordring til, at man prioriterer oplysningsarbejdet omkring det nordiske mere, og at man derfor afsætter flere penge fremover.

Så til sidst: Det er en god ting, at man i den danske formandsperiode inden for Nordisk Ministerråd tager spørgsmål om velfærdsstaten op. Det er spændende, og det er jo også spændende, i hvilket omfang velfærdsstaterne blandt de nordiske lande, som er med i EU, vil kunne bevares, og vil kunne bevares, hvis man tilslutter sig den fælles europavaluta, euroen. Det spørgsmål regner jeg med kan komme op.

Til allersidst: Det ville være velgørende, hvis man ikke hele tiden fra regeringens side definerede det nordiske samarbejde i forhold til EU, at det er et supplement, men at det har en værdi i sig selv.

Ministeren for nordisk samarbejde (Marianne Jelved):

Først vil jeg gerne takke alle ordførerne for deres indlæg og for den debat, som de har bidraget til. Der er blevet stillet nogle enkelte konkrete spørgsmål til mig, men derudover vil jeg også gerne kommentere enkelte af de temaer, der er blevet rejst af ordførerne.

Fru Dorte Bennedsen understreger ganske kraftigt, at det er vigtigt at understøtte sprogførståelsen i de nordiske lande. Det er regeringen fuldstændig enig i, og det er også et relativt pænt prioriteret område i budgettet. Der er flere ordførere, der nævner Nordplus-miniforsøget som noget, der kan bidrage til det, og det er jeg også enig i. Jeg vil i den sammenhæng gøre opmærksom på, at der jo er et kæmpestort mere uformelt samarbejde, som tangerer udvekslingsarbejde omkring børn og unge, nemlig venskabsby- og venskabskommunesamarbejdet på det mere – om jeg så må sige – frivillige plan.

Når jeg trækker det frem her, så er det ikke, fordi jeg vil underkende betydningen af, at det nordiske budget og de nordiske initiativer prioriterer det her område højt, men for at gøre opmærksom på, at der altså på græsrodsplan og på decentralt plan allerede er en meget lang tradition, som jeg ikke synes man skal underkende betydningen af, og som jeg tror, at de, der er engageret i det frivillige arbejde, også vil være glade for at man politisk anerkendte.

Så spørger fru Dorte Bennedsen til det nordiske hjemmemarked, om regeringerne vil tage et

skridt nærmere til det område på baggrund af en rapport, der henvises til, om emnet, som hedder »Nordisk Hjemmemarked«, tror jeg.

Det er et tema, som med mellemrum drøftes i de ministerråd, som beskæftiger sig specielt med de her spørgsmål. Jeg vil bare pege på en enkelt vinkel på spørgsmålet. Det nordiske samarbejde blev påbegyndt formelt i 1952, og alle i denne sal er jo ganske vel vidende om de forsøg, der har været gjort igennem årenes løb på at finde – også før 1952 – løsninger på de udfordringer, som de nordiske lande og andre lande i Europa har oplevet de stod over for; dér har man forsøgt at finde nordiske løsninger, nordiske svar på de udfordringer. Og det er også velkendt for alle, at det, der har haft mest succes i de forsøg, vel i virkeligheden har været Nordisk Råd. Der tror jeg til gengæld også, at det er meget vigtigt, at vi holder fast i det samarbejdsforum og den konstruktion, som det samarbejde er udtryk for.

Det betyder ikke, at vi ikke skal ændre på det løbende, men det giver jo stof til eftertanke, når man kan konstatere, at i 1999 er der tre lande i den nordiske kreds, som er med i det europæiske indre marked, altså i EU, og der er to af de nordiske lande, som er tilknyttet det samme fællesskab igennem EØS-aftalen. Og det betyder, at der faktisk er skabt et nordisk hjemmemarked via EU-samarbejdet.

Jeg nævner kun den vinkel på problemstillingen eller på temaet, fordi jeg synes, det er fair at trække det frem. Hr. Frank Dahlgaard skal ikke opfatte det som noget, der skulle være vand på hr. Frank Dahlgaards mølle; jeg konstaterer bare, at det nordiske samarbejde og EU-samarbejdet er to helt forskellige typer samarbejde. Og begge typer samarbejde har sine fordele og ulemper.

Så igen til fru Dorte Bennedsen, der gør opmærksom på vismandsgruppens arbejde og hele debatten omkring det nordiske samarbejdes internationale rækkevidde, som jo er vokset kolossalt meget igennem 1990'erne. Det vil man også kunne erkyndige sig om, når man læser det danske formandsprogram, som jo offentliggøres i forbindelse med sessionen, at det er imponerende, hvad det nordiske samarbejde er involveret i, både nærøkonomisk og europæisk og længere uden for Europas grænser. Der har været nævnt eksempler heroppefra.

Jeg er enig i, at det ikke skal skygges for de indre nordiske problemstillinger. Og jeg tror, det er meget vigtigt, og jeg vil selv, da det også er

en del af formandskabsopgaven, se på, hvordan det så er gået med f.eks. budgetsamarbejdet osv. – fru Dorte Bennedsen nævnte det også som et tema – i de 5 år, der er gået, efter vi ændrede på organisationen af det nordiske samarbejde.

Så har jeg egentlig lidt svært ved helt at ville tage hr. Svend Erik Hovmands kritik af den danske regering til mig i denne her sammenhæng. Jeg kan selvfølgelig ikke afvise, at den danske regering ville kunne have gjort og måske også i fremtiden ville kunne gøre endnu mere, end regeringen har gjort, i øvrigt med Folketingets flertal bag sig, i samarbejdet bilateralt i nærområdet omkring Øst- og Central-europa og i Østersøområdet. Men det, vi har haft redegørelsesdebat om i dag, er altså det nordiske samarbejde og ikke Danmarks nationale fordele ved konkrete initiativer. Det betyder ikke, at jeg ikke har noteret tingene ned og vil tage dem til mig og tage dem med tilbage. Men jeg synes, at vi skal prøve at holde distancen til, hvad de bilaterale fordele kan være i forhold til det nordiske, når det er det nordiske, vi har på dagsordenen.

Hr. Svend Erik Hovmand nævner en række områder: arbejdsmarkedspension, skatteområdet, studerendes meritoverførselsmuligheder. Jeg vil sige, at alle de forhold, hr. Svend Erik Hovmand nævnte, jo er forhold, der er til genstand for samarbejde imellem regionerne omkring Øresundsområdet. Der er, så vidt jeg husker, lige indgået en dobbeltbeskatningsaftale, men derfor kan der godt være flere problemer, der skal løses i forbindelse med regionen som sådan, mellem Skåne og denne her del af Sjælland. Der er nedsat et regeringsudvalg imellem Sverige og Danmark, som skal koordinere og sikre disse løsninger.

Hr. Svend Erik Hovmand siger så til sidst – jeg tror, det var i forbindelse med en kort bemærkning til fru Vibeke Peschardt – omkring forbindelsen mellem Danmark og Berlin over Femer Bælt, at det ikke er et spørgsmål om penge, men om vilje. Der må jeg indrømme, at økonomiministeren dukker op i mit bagehoved og siger, at det ikke bare er et spørgsmål om vilje, medmindre viljen til prioritering også er til stede.

Jeg takker hr. Kaj Ikast for den venlige bemærkning om, at redegørelsen bestemt ikke overdriver det nordiske samarbejdes indhold og succeser. Det kan jeg for så vidt være enig i, jeg vil blot gøre opmærksom på – og det har

både hr. Svend Erik Hovmand, hr. Frank Dahlgaard og hr. Kaj Ikast nævnt, der er formentlig også andre ordførere, der har nævnt det – åbningen af ambassaden i Berlin, børsamarbejdet og den type opgaver, de fredsbevarende øvelser mellem de nordiske lande og de baltiske lande osv. Det er jo fantastisk gode eksempler på, at det nordiske samarbejde rækker langt ud over Nordisk Råds rammer og det formelle nordiske samarbejde i samarbejdsministerkredsen og statsministerkredsen osv., og at vi har udviklet en tradition for, at vi på utallige områder arbejder og kan arbejde sammen uden den formelle struktur, som Nordisk Råd jo repræsenterer.

Jeg skal blot til hr. Kristen Touborg sige omkring ønsket om mere fokus på menneskerettighedsspørgsmålene i forbindelse med Østersøområdet og Rusland, at regeringen er meget enig i vigtigheden af det spørgsmål, det tema, og jeg vil blot pege på, at vi jo har menneskerettighedskommissæren Ole Espersen i denne her sammenhæng, som det måske var værd at Nordisk Råd i en eller anden form tog kontakt med, eller det udvalg i Nordisk Råds samarbejde, som især beskæftiger sig med de problemstillinger, som hr. Kristen Touborg nævnte her. Man kunne jo udmærket inddrage Ole Espersen i den position, han sidder i nu for at få en dialog i gang med ham. Og det behøver jo ikke ske igennem det mere formelle ministerrådsregi, men kan udmærket ske på parlamentarisk niveau.

Jeg kan afsløre her, selv om jeg ikke skal gennemgå hele formandskabsprogrammet og afsløre det på nuværende tidspunkt, at integrationssamarbejdet også er sat på dagsordenen i formandskabsprogrammet.

Til fru Aase D. Madsen, som jeg jo vistnok delvis har svaret igennem det, jeg allerede har sagt, vil jeg blot sige, at det er meget, meget glædeligt, og jeg oplever det faktisk selv på den måde, at Øresundssamarbejdet, det regionale samarbejde imellem de to lande, som det giver sig udslag i medierne, er en fornøjelse for os alle, og det er jo et virkelig godt eksempel på, hvad det betyder, at der er mulighed for det mediasamarbejde. Det er jo også et tema, som interesserer de nordiske ministre, de nordiske regeringer omkring tv-mediasamarbejdet osv. Og dér har vi altså et konkret eksempel, som kan underbygge argumentationen for den type samarbejde, også over for de nationale medier, som jo er dem, der også skal medvirke for at

finde løsninger til det her samarbejde. Der vil jeg gerne give tilsagn om at bidrage, og det ville være fint, hvis der var politiske – kan man sige – initiativer og høj tale i den type sager, så det også høres fra andre end en minister.

Til fru Vibeke Peschardt blot ganske kort: Forbrugerpolitik er et af de hovedområder, som både i det nordiske men også i det EU-mæssige samarbejde mellem de nordiske lande faktisk fungerer meget, meget godt, og det håber jeg vi kan fortsætte med at se.

Til fru Jette Gottlieb: Fru Jette Gottlieb slutter med at sige, og jeg citerer det nogenlunde efter hukommelsen: »at de diskussioner får vi sjældent«. Diskussionerne om, hvordan Norden medvirker til, at Europa bliver helet, og om det nordiske samarbejdes perspektiver og udvikling. Jeg ville virkelig ønske, at fru Jette Gottlieb også holdt den tale, der blev holdt her, på Nordisk Råds session. Det er kolossalt vigtigt, at vi ikke tror, at diskussionerne i det danske Folketing alene skaber den bevægelse, den lyst til at vurdere, hvordan vi med bedst effekt, ud fra det værdigrundlag, vi er fælles om i det nordiske, får det nordiske samarbejde til at gå i retning af dette. Så jeg hilser indlægget, initiativet velkommen, fordi det virkelig var meget fremadrettet med forskellige typer muligheder for, hvilken vej vi skal gå.

Den diskussion bør også foregå under Nordisk Råds session.

Til sidst til hr. Jann Sjursen: Jeg kvitterer for den åbning over for at se, hvad vismandsgruppen kommer frem til, og jeg vil godt bakke op om den tilkendegivelse, hr. Jann Sjursen kom med om, at vi ikke på noget tidspunkt skal bringe os i en situation, hvor det lyder, som om vi tror, det nordiske samarbejde har fundet sin rette form. Verden forandrer sig ekstremt hurtigt, og derfor må vi hele tiden tilpasse det sådan, at vi får det ud af vore kræfter, som vi mener er vigtigst, når vi ser på omverdenen.

Til allersidst til hr. Frank Dahlgaard: Jeg har kommenteret lidt af det undervejs, fordi der har været sammenfald mellem foregående ordførere med hensyn til, hvor mange midler der bruges til det nordiske informationssamarbejde i forhold til det europæiske. Nu ved jeg ikke, om man nødvendigvis får mere kvalitet ud af at bruge en eller anden større sum penge – jeg vidste ikke, om jeg turde sige euroer – men det, jeg synes er interessant, er også at rejse den debat i den nordiske sammenhæng, fordi det jo igen er et spørgsmål om prioritering inden for

budgettet, men også et spørgsmål om, hvad vi så får for de midler, og om det er den bedste måde at investere på.

Til allersidst, også affødt af det positive ønske, der lå i hr. Frank Dahlgaards indlæg om, at opfattelsen af den nordiske virkelighed bliver større og mere udbredt i bredere dele af befolkningen: Jeg vil ikke undvære det nordiske samarbejde, men jeg vil sandelig heller ikke undvære det europæiske samarbejde. Men det er to forskellige slags samarbejde.

Jeg synes nok, at det er vigtigt, at vi vurderer, hvordan vi kan få udbredt kendskabet til det, der faktisk sker. Jeg håber også, det vil kunne fremgå af formandskabsprogrammet, at det optager regeringen meget, og derfor vil jeg vende tilbage til de spørgsmål, men også minde om, at det ikke bare nødvendigvis er et spørgsmål om et antal kroner, der er sat ind på en konto, om vi får det rigtige ud af det. Hvis vi kunne være nogenlunde enige om det, er vi ikke færdige med at diskutere, hvordan vi formidler det nordiske samarbejde til bredere kredse.

Svend Erik Hovmand (V):

Det sidste er jeg fuldstændig enig med samarbejdsministeren i, og jeg vil i øvrigt gerne sige tak for svarene. Jeg synes, der var mange positive elementer i dem, specielt når vi taler om dette med Norden og EU, for nu at nævne hr. Frank Dahlgaard en gang til.

Den nordlige dimension er, som jeg opfatter det, en ny dimension i EU-samarbejdet, men sandelig også en dimension i det nordiske samarbejde, som vi har haft gennem en lang årrække, i hvert fald de sidste 5 år, hvor vi fik Nærområdeudvalget etableret. Lige præcis når vi taler om begrebet den nordlige dimension, taler vi om noget, der er fælles for EU-samarbejdet og for det nordiske samarbejde. Det berører dem begge to.

Jeg synes, det er helt oplagt, at det nordiske samarbejde, Nordisk Råd skal være entreprenøren, dvs. den, som udfører det praktiske arbejde i et meget stort omfang, når det drejer sig om mellemfolkeligt samarbejde, når det drejer sig om kontakter til parlamentarikere, når det drejer sig om udvikling af offentlige systemer for lande, der har brug for det, og når det drejer sig om embedsmænds uddannelse – for slet ikke at tale om det, som ministeren var inde på, og som jeg synes er fantastisk vigtigt, nemlig udvekslingen mellem kommuner og byer, foreningsliv osv. Her kan det nordiske noget, som er meget

værdifuldt, og som også kan tilføre arbejdet med den nordlige dimension noget meget værdifuldt.

Men når jeg bad om ordet her i anden omgang, var det såmænd mere, fordi jeg hæftede mig ved noget, ministeren sagde om Øresundsforbindelsen. Jeg har her peget på en række problemer, og jeg synes i øvrigt, at der gik for lang tid, inden regeringen fandt ud af, at der var problemer, og hvad det var for nogle problemer. Man fandt vel, kortlagde vel omkring et halvt hundrede problemkomplekser, hvoraf de 25 kunne klares og de 25 ikke kunne klares, inden broen åbner.

De områder, jeg synes man skulle interessere sig for at etablere et fornuftigt samarbejde om, er nogle helt konkrete områder, der ikke bare løses ved et regionalt samarbejde mellem Skåne og Sjælland. Jeg taler f.eks. om forhåndsgodkendelse for grænseoverskridende fusioner i erhvervslivet, jeg taler om forhåndsgodkendelse og bindende forhåndsbesked i skatteforhold, jeg taler om arbejdsløshedsunderstøttelse og spørgsmålet om pensionsrettigheder og arbejdsmarkedspension, og jeg taler i virkeligheden også om meritoverførsler. Her er der jo tale om nationale lovgivninger, og det var lige præcis det, man på et meget tidligt tidspunkt fandt ud af i den dansk-svenske embedsmandsgruppe: Man kunne ikke løse problemerne ved lokale løsninger og lokale aftaler i de regionale instanser, amterne osv. Mange af disse problemløsninger, som nu er tilbage – lukkeloven har også været nævnt – kræver national lovgivning i Danmark og i Sverige, men det betyder sandelig også nordisk lovgivning, for på arbejdsmarkedsområdet er de fleste lovinitiativer jo fællesnordiske.

Man kan ikke lave en arbejdsanvisningsregel, der kun gælder for Sydsverige. Man er selvfølgelig nødt til at tage hele Sverige med, og hvis man ændrer loven her, gælder den altså for hele Sverige, og så gælder den også for hele Danmark, men så gælder den også for de andre nordiske lande.

Det er af stor betydning, at vi får en fast forbindelse, og den bro betyder meget. Men den vil faktisk føre endnu mere med sig, og det er sådan set bare det, der er mit budskab, at jeg

synes, vi her har været lidt for tilbageholdende med at tage initiativer. Vi har vidst i 8 år, at den bro skulle komme.

Hvis vi går lidt videre og ser på det mere overordnede samarbejde, som det nu udvikler sig i Østersøregionen, mener jeg, at Norden, de nordiske lande, den nordiske tradition, demokratierne og parlamentarikerne også her kan spille en større rolle. Når man læser EU-erklæringen fra Köln, er man godt klar over, at det er meget fornuftigt at etablere energisamarbejde, miljøsamarbejde og en lang række andre ting, som der er tale om i Østersørådet. Men i det nordiske regi har vi jo netop etableret parlamentarisk samarbejde med Rusland, Polen osv. på en række områder som det arktiske samarbejde, Barents-samarbejdet og det parlamentariske samarbejde i Østersøregionen. Jeg synes, det er meget vigtigt, at man også har det parlamentariske med, når man taler om samarbejde i den nordlige dimension.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Jeg vil takke ministeren for hendes svar og vil så sige til hr. Svend Erik Hovmand, at når man taler om den nordlige dimension og om en debat om det nordiske samarbejde, er den nordlige dimension utrolig vigtig i forholdet til Rusland, og hvor de nordiske lande ellers har en opgave. Jeg ved ikke, hvad det dækker, når man snakker EU. Det er jeg ikke så interesseret i, og jeg synes ikke, en debat om det nordiske samarbejde skal ende med at blive en debat om EU.

Så vil jeg sige tak til ministeren for hendes åbne indstilling til behovet for mere oplysning om det nordiske samarbejde, hvor der foregår mange positive og nye ting. Jeg mener da også, at man bør kunne få mere for pengene, men når man i EU bruger over 800 mio. kr. på oplysning og i nordisk regi kun bruger 10 mio. kr. på oplysning, er der et så stort misforhold her, at jeg nok tror, at man kommer til at afsætte flere penge og flere ressourcer, også på det område.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 42:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af naturgas og bygas og lov om afgift af stenkul, brunkul og koks m.v. (Forlængelse af den midlertidige lempelse for gasbaseret decentral kraftvarme og justering af reglerne for afgift af affaldsvarme).

Af skatteministeren (Ole Stavad).

(Fremsat 13/10 99).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Erik Mortensen (S):

Om L 42 kan man sige, at det i hvert fald indeholder to positive elementer, selv om graden af positiviteten nok er forskellig.

Den mindste detalje i lovforslaget er i hvert fald positiv. Her rettes der op på en forglemelse, må man vel sige, så elektricitet, der er produceret på affaldsvarme, nu fritages for affaldsafgiften, selv om den produceres eksternt i forhold til selve forbrændingsanlægget. Det er jo en udmærket lille detalje at få præciseret.

Det andet element er selvfølgelig også positivt, idet der er tale om en forlængelse af en slags nødlov, som giver de decentrale kraftvarmeværker mulighed for at vælge en afregningsmodel for gasafgifterne, som betyder, at der kan betales i henhold til kontraktens aftale om gas direkte til opvarmning. I forhold til de generelle systemer for afregning af afgifter på gas på henholdsvis varme og el, kan det godt betyde en lempeligere betaling for disse kraftvarmeværker, og det er fair nok.

Det mindre positive i det sidste element er nok, at det rent faktisk er tredje gang, vi nu har fat i denne sag. Loven startede rent faktisk med at være en midlertidig lov, og tanken har jo altid været, at der skulle udarbejdes ét samlet regelsæt for afgiftsberegning for både de store, centrale værker og de mindre, decentrale kraftvarmeværker.

Jeg tror, mange vil huske den turbulens, der var omkring betalingsvilkårene for de store værker her først på året. Det betød jo, at der lige pludselig fra dele af oppositionens side var større interesse for at fokusere på netop de store værker. Den eneste umiddelbare forklaring på det var, at en hurtig optælling viste, at antallet af vælgere, som var tilsluttet de store, centrale

kraftværker, var større end antallet af vælgere hos de decentrale. Det blokerede selvsagt for en fornuftig forhandling om den endelige og rigtige løsning for hele området, og bedre er det altså ikke blevet af, at de store, centrale kraftvarmeværker med denne manøvre åbenbart følte så megen politisk medvind, at de fandt det oplagt med et sagsanlæg mod Skatteministeriet i samme sag, og så blev sagen altså forhalet yderligere.

Sagen er faktisk forhalet så meget, at selv den ekstra forlængelse, som loven fik i 1998, slet ikke rækker. Men med hensyn til de decentrale værker er det naturligvis nødvendigt med endnu en forlængelse. Nu kommer den så til at hedde »indtil videre«, for man bliver jo klog af skade.

Socialdemokratiet støtter selvfølgelig lovforslaget, men det er nok for meget at sige, at vi er stolte over dette sagsforløb, og når talen er om lovkvalitet generelt, er det nok ikke det her, vi skal hive frem som et godt eksempel. Men selvfølgelig støtter Socialdemokratiet lovforslaget under de givne omstændigheder.

Svend Aage Jensby (V):

Venstres ordfører, hr. Kim Andersen, er forhindret i at være til stede, og derfor har jeg lovet ham at fremføre hans synspunkter, som går på, at L 42 indeholder to elementer.

Det første element omhandler den midlertidige lempelse af reglerne for beregning af naturgasafgiften for gasbaseret decentral kraftvarme. Denne lempelse udløber med udgangen af året, og den foreslås nu videreført, indtil der er fundet en endelig løsning på området. Det er Venstre helt indstillet på at støtte.

Det andet element i forslaget er en virkning af pinsepakken, som mit parti ikke havde hverken lod eller del i. Men når afgiften for affaldsvarme får den virkning, at forbrugerne beskattes to gange af damp produceret ved affaldsvarme, som anvendes til elproduktion, bliver sagen jo grotesk, og så er der grund til at gribe ind.

Vi vil i udvalget komme med spørgsmål vedrørende afgiften og affaldsvarmeproblematikken, men jeg vil gerne her tilkendegive, at Venstre er positiv over for at godtgøre den del af afgiften, der anvendes til fremstilling af elektricitet. Elektriciteten afgiftsbelægges jo over for forbrugeren, og det er ikke rimeligt, at den elproduktion pålægges afgift i to omgange.